

בעזה"ש"ת

דף התמצית

פסחים מדף ט"ז עד כ'

תמצית מה שלמדנו במסגרת תורתך שעשועי
פרשת בהר תשע"ד לפ"ק

לתועלת הלומדים החשובים נספח "תמצית הסוגיא" דרבי חנינא סגן הכהנים
מסודר בטוב טעם ודעת כל הדינים והשיטות

שיעור השבוע פ' בחוקותי

יום א'	בחינה מדף ב' עד דף כ'
יום ב'	מס' פסחים דף כא
יום ג'	מס' פסחים דף כב
יום ד'	מס' פסחים דף כג
יום ה'	מס' פסחים דף כד

מסגרת תורתך שעשועי
ובתם נחנח יוסם וליה
התאחדות אברכים
ש"י קהל יטב לב ד'סאטמאר
תשס"ז י"ז ניסן תשס"ז
באגודת חסידי אברכים

יהודה אף לטמא אחרים ואף כלים טמא, ולר' יוסי ור"ש לענין אוכלים טמא ולכלים טהור.

דיון בשיטת ר' אלעזר

הכא מבואר דר"א סובר דלטמא לעצמו הוא מדאורייתא, והתניא - דאמר דאין טומאה למשקין כל עיקר, וראי' דהעיד יוסי בו יועזר איש צרידה על איל קמצא דהוא טהור, טעל משקין שבבית הטבחים דטהור, ומבואר דהוא טמא רק מדרבנן, וע"כ לא גזר במקדש?

בשלמא לשמואל לא קשה דהכונה דרק לטמא אחרים אינו, אבל לרב דסובר דטהור בעצמו מאי איכא למימר?

רב נחמן בר יצחק - ר"א קאי רק אמה שאמר ר"מ דלטמא אחרים הוא רק מדרבנן.
ודחינן - הא כדבריו קאמר, ועוד וכן קתני.

משקין בית מטבחים

רב - טהורים לגמרי דאף לטמא עצמם הוא מדרבנן, ובמטבחים לא גזרו.
שמואל - לטמא עצמן יש להן, ורק לטמא אחרים הוא דרבנן, ובמטבחים לא גזרו.

רב הונא בר חיננא לבנו - שאל רב פפא, כיון דסובר שמואל דטומאת עצמן יש להן, א"כ קרי כאן והבשר אשר יגע בכל טמא?¹

רב שישא בר רב אידי - כמו רביעי בקדש דאינו מטמא אחרים.

רב אשי - רביעי בקדש לא איקרי טמא, דלמידן מק"ו דיש רביעי בקדש, אבל הכא איקרי טמא, קשיא.

ת"ש - הא כ' וכל המשקה אשר ישתה וגו' יטמא, ואין לומר דהיינו הכשר, דהכשר מרישא דקרא שמעינן דכ' אשר יבוא עליו מים?
חד בתלושין, וחד במחוברין, דמתלושין אין למידין דאחשבינהו, וממחוברין אין למידין כיון דקיימי במקומו חשיבי.

ת"ש - הא כ' אך מעין ובור יהי טהור, מבואר דשאוובין אינו טהור?
מאי טהור, טהור הטמא מטמאתו.

ומאי דקאמר ר' יוסי בר' חנינא דמשקין בית מטבחים אף אין מכשירין, ומבואר לכאורה דהכשר אינו רק מדרבנן?

אימתי נחלקו ר"מ ור' יוסי

רב אסי בשם ר' יוחנן - מחלוקת בשש, אבל בשבע אף ר' יוסי מודה דשורפין התרומה [דכיון דנאסר אין לך טומאה גדולה מזו].

ר' זירא - האם סובר דשש דוקא ולא שעה ד' וה', וא"כ סובר דר"מ לומד מר"ח סגן הכהנים, דמתניתין מיירי דבבשר שנטמא בולד דרבנן, והבשר שנטמא באב הטומאה דאורייתא, וע"כ בשעה ד' אין שורפין ואע"ג דהולך לאיבוד, או מר' יהושע יליף וא"כ שש לאו דוקא, דכיון דהולך לאיבוד אין חילוק?²

א"ל - ר' יוחנן למד מר"ח סגן הכהנים, ושש דוקא, וכן איתמר בפירוש, ומאי דקאמר מודה ר"א ור"י וכו' - ה"ק אפילו לר' יהושע דמיקל בגת הוא רק בתלוי וטמאה אבל לא בטהורה וטמאה.

[לפי"ז סובר ר' יוחנן כמהלך דגמ' לעיל, ומוסיף רק דר' יוסי חולק מטעם דהוא דרבנן, ולא משום דאינו מדמה איסור לטומאה].

לימא מסייע ל' - דלעיל מביאר ר' יוסי ראי' מפיגול ונותר וטמא, דלבי"ה שורפין ביחד ולא כב"ש, והטעם כיון דהן אסורין מדאורייתא, משא"כ בדרבנן [ולא כר"מ דאף בדרבנן שורפין], ומבואר דבאורייתא אף ר' יוסי מודי?

שאני התם דאית ע"ז טומאה מדרבנן, דפיגול ונותר מטמאים הידים.³

לימא מסייע ל' - דתניא הפת שעופשה ונפסלה מלאכול לאדם והכלב יכול לאכלה מטמאה טומאת אוכלין בכביצה [דאינו עולה עד שנפסל מאכילת כלב], ונשרפת עם הטומאה בפסח, ומבואר דכיון דלאו בת אכילה אף ר' יוסי מודה?⁴
שאני התם - דעפרא בעלמא הוא.

ומאי דקאמר ר' יוסי דאינו מהמדה, לכאורה מדה הוא?⁵

ר' ירמי' - הכא מיירי בבשר שנטמא במשקין שנטמאו מחמת שרץ [דהיינו בבשר שנטמא במשקין שטמאה בכלי דנטמאה ע"י שרץ], ור"מ לטעמי' דלטמא אחרים הוא מדרבנן, וראי' דאדרבנן מוסיף דאורייתא, ור"י יוסי סובר דלטמא אחרים הוא דאורייתא, א"כ אינו ראוי.⁶

דף ט"ז

דתניא - לר"מ ולר"א ספק משקין ליטמא טמא דהוא דאורייתא, ולטמא אחרים טהור דהוא דרבנן, ולר'

¹ פרשנו לפי רש"י, ועי' בתוס' דפירשו באו"א.

² ר' יוסי חולק אף אשעה שבע דאינו דומה איסור לטומאה (רש"י).

³ דלר"מ אפילו פת גמור מותר לשרוף (רש"י).

⁴ כיון דאף הוא מודה כשאכא איסור דאורייתא דשורפין ומדמה איסור לטומאה, א"כ ראי' מר"ח דאף בדרבנן שורפין (רש"י).

⁵ וסובר דאוכל מטמא אוכל בקדשים ולא כרבינא דלעיל - עי' ברש"י בארוכה. ועי' בתוס' דלכאורה ר' יוסי סובר דלטמא אחרים הוא דרבנן עיי"ש.

¹ ואף דקאמר דאין להם טומאה כל עיקר - עי' בתוס'.

² דוכל המשקין וגו' היינו לענין הכשר כדלקמן.

³ ונהי דבחולין אינו מטמא אבל בקדשים מטמא (רש"י).

ת"ש - **ויאמר חגי אם יגע טמא נפש באלה ויאמרו יטמא**, לשמואל מדהכא לא נשתבש, כמו"כ לעיל, אבל לרב מדהתם לא נשתבש, כמו"כ הכא?

רב נחמן בשם רבה בר אבוא - הי' בקיאי בטומאת מת, ולא בטומאת שרץ.

רבינא - התם הי' רביעי בקדש ולא הי' בקיעים כלל ברביעי בקדש, אבל בשלישי הי' בקיאי.²

ת"ש - **ויען חגי ויאמר כן העם הזי וגו'**, בשלמא לרב היינו דכ' טמא, דטעו, אבל לשמואל קשה?

שמואל - הי' מתמה האם מעשה ידיהם טמא?

ועדיין קשה הא כ' וכן בכל מעשה ידיהם?

מר זוטרא וי"א רב אשי - דמתוך שקלקלו מעשיהם בימי בית שני נחשב כאילו הקריבו בטומאה.

רב - משקי בית מטבחיא.

לוי - משקי בי מדבחיא.

לוי בודאי סובר כשמואל דמשקין טמא בעצמם, ולכן משכחת בחגי דהכל נגעו בראשון³, אבל אי סובר דאין להן טומאת עצמן לא משכחת לן.

שמואל - ודאי סובר כרב דמשקי בי מדבחיא אחריני נמי מטמאי, ולכן חמישי אינו עושה אבל רביעי עושה, אבל אי אינו מטמא אף ב' ושלישי אינו מטמא.

תניא כלוי - דהדם והיין ושמן והמים דהוא משקי בי מדבחיא דנטמאו בפנים והוציאן בחוץ טהורין, אבל נטמאו בחוץ והכניס בפנים טמאין.

ואע"ג דאמר ר' יהושע בן לוי דמשקי בי מדבחיא אינו מטהר אלא במקומן - הינו למעט נטמאו בחוץ, ומאי דקאמר במקומן, היינו דנטמאו במקומן.

תניא כרב - הדם והמים משקי בי מטבחיא שנטמאו בין בכלים ובין בקרקע טהורין.

רבי ור"ש - **בכלים טמאין אבל בקרקע טהורין**.

רב פפא - אפילו למד"א דמשקים מטמא אחרים מדאורייתא, במטבחיא הלכתא גמירי דאינו מטמא.

רב הונא בר נתן - א"כ היכי יליף ר"א מיוסי בן יעזר דאין טומאת משקין כל עיקר, הא מהלכתא אינו מטמא?

רבינא לרב אשי - הא ר"ש דסובר טומאת משקין מדאורייתא, וסובר דרק לכלים טהורין אבל למשקין מטמא, והכא סובר דרק בקרקע טהורין במקדש, ואי הלכתא מה לי בכלים ומה לי בקרקע, קשיא.

רב פפא - **בקרע אינו טהורין רק במים** דיש ע"ז שם מקוה, אבל דם אינו טהור⁴.

²טמא לנפש היינו מת ממש (רש"י).

³וימאי דקאמר דאם יגע טמא בכל נפש הכוונה או בלחם או בנויד. (רש"י).

⁴יוסי בן יעזר קאי רק אמים (רש"י), ועי' בתוס' דמוכח מהכא דשאוים אנו רק דרבנן ע"ש.

קאי אדם, דא"ר חייא בר אבא בשם ר' יוחנן - דדם קדשים אינו מכשיר דכ' על הארץ תשפכנו כמים, דרק דם דנשפך כמים מכשיר⁵.

רב שמואל בר' אמי - הא דם התמצית דנשפך כמים ואינו מכשיר?

ר' זירא - הנח זה דאפילו בחולין אינו מכשיר.

וביאר רב שמואל בר אמי משמו - דאמר רחמנא **כי הדם הוא הנפש** - דרק דדם דנפש יוצאה בו נקרא דם [וא"כ אינו משקה].

ת"ש - דם שנטמא וזרקו הכהן בשוגג הורצה [ונאכל לכהנים] אבל לא במזיד⁶, ומבואר דם קדשים נטמא, וקשיא לרב?

מדרבנן⁷, ולא כיוסי בן יעזר דסובר דלא גזרו בקדשים. ת"ש - **על מה הציץ מרצה?** עם הדם והבשר⁸ והחלב שנטמא, בשוגג ובמזיד⁹ באונס וברצון, ומבואר דיש טומאה בדם?

מדרבנן ולא כיוסי בן יעזר.

ת"ש - **ונשא אהרן את עון קדשים** איזה עון הוא נושא? עון פיגול [מחשבת חוץ למקומו¹⁰] כבר נאמר לא ירצה, נותר [חוץ לזמנו] כ' לא יחשב, וע"כ דנושא עון טומאה דהותרה מכללה¹¹ [בציבור], ומבואר דדם נטמא? רב פפא - הכוונה דקומץ נטמאה, דקומץ למנחה הוא כדם בקרבן.

דף י"ז

ת"ש - **הן ישא איש בשר קדש בכנף בגדו** [דהשרץ בו] **ונגע בכנפו אל הלחם** [ואח"כ¹²] **ואל הנזיד ואל היין ואל השמן** [או] **ואל כל מאכל היקדש? ויאמר לא**, וסובר רב דכהנים נשתבשו דהתירו רביעי בקדש, ומבואר דדין ושמן דהוא משקה נטמאה¹³?

מידי הוט טמא אלא לרב - והוא סובר דבי מדבחיא [יין ושמן] מטמא ומדרבנן¹⁴.

האם נשתבשו כהנים

רב - אישתבשי דטהרו רביעי בקדש, וכמבואר בקרא דה"א ארבעה.

שמואל - לא אישתבשו דחמישי בקדש בעי מיני, דלא כ' ונגע כנפו רק בכנפו דהיינו דנגע מה דנגע בכנפו.

⁵ע"י בתוס' דלכאורה לפי"ז אף דם חי ועוף דטעונין כיוסי לא יהא מכשיר.

⁶דאינו ראי לזריקה דאין הנפש יוצא בה (רש"י).

⁷אבל בעלים נתכפרו (רש"י).

⁸המ"ל דסובר כתנא דלטמא אחרים דאורייתא - עי' בתוס'.

⁹לא דנאכל דאם נטמא הבשר הציץ מרצה ולר' יהושע איצטריך(רש"י), ועי' בתוס'.

¹⁰ומה דקאמר לעיל דבמזיד לא הורצה בגמי' להלן נחלקו בזה (רש"י).

¹¹רש"י, ועי' בתוס' באו"א.

¹²ע"י בתוס' אמאי צריך לזה.

¹³רש"י, ובתוס' פי באו"א.

¹⁴ומבואר דע"כ אסור מדרבנן, וקשה לרב דסובר דדכן ממש, ולא שייך לומר דלא כיוסי בו יעזר דאקרא לא פליג (רש"י).

¹⁵והיינו דמבואר דאף משקה מטמא משקה ואוכל מטמא אוכל (רש"י).

רבינא - מגופא דקרא מוכח דאינו מיירי לטמא משקין, דאי ס"ד דיטמא דסיפא מיירי במשקין, א"כ גם ברישא מיירי במשקין ואמאי לא כתבם ביחד, וע"כ דרישא לטמא משקין, וסיפא לטמא אוכלין.

ולא שייך למימר דהכוונה לטמא כלים - דק"ו הוא דמה כלי שמתמא משקין אינו מטמא כלי, כש"כ משקים הבאה מכלי דאינו מטמא כלים.

ואין לומר דמיירי במשקין הבאה מחמת שרץ - דלא כתיבי ולמידין מק"ו ממשקין הבאה מכלי, ודיו להיות כנידון דאינו מטמי כלים.

יטמא דרישא היכי דריש ר"ע?

דמטמא משקין, דלא שייך למימר לטמא כלים, דק"ו הוא דמה משקה דמטמא אוכל אינו מטמא כלי, כש"כ אוכל דאינו מטמא אוכל דאינו מטמא כלי, וע"כ יטמא היינו לטמא משקין **דעלולין לקבל טומאה**.

דהי' אפ"ל דאוכל חמיר דמטמא משקין ולכן יטמא אף כלי, ע"כ קאמר דרק משקין מטמא משום דעלולין, דמקבלין טומאה בלא הכשר^{כט}.

יטמא- דאין עושה כיוצא בה.

ואע"ג דכבר למידין מדכ' וכי יתן מים וגו' טמא הוא - דהוט טמא ואין עושה כיוצא בה, חד מיירי במשקין הבאה מחמת שרץ^{כז}, וחד הבאה מחמת כלי.

וצריכי - דמשקין הבאה מחמת כלי לא חמירי, ואע"ג דיכתוב הבאה מחמת שרץ, ואיכא ק"ו על הבאה מחמת כלים, טרח וכי קרא אע"ג דאיכא ק"ו.

רבינא לרב אשי - הא אמר רבא לא ר' יוסי סבר כר"ע [כדלהלן] ולא ר"ע סבר כר' יוסי [כדלהלן], ואיך אפ"ל כן כיון דדריש יטמא לטמא אחרים ע"כ סובר כר"ע?

א"ל - אה"נ ר' יוסי דאומר דמשקה מטמא אחרים הוא כשיטת ר"ע ולי' לא סבירא לי'.

דף י"ח

רב אשי לרב כהנא - בשלמא דר' יוסי לא סבר כר"ע הוא דתניא בשם ר' יוסי **דמנין לרביעי בקדש דהוא פסול?** מק"ו דמה מחוסר כפורים דמותר בתרומה^{כא} פסול בקדש, שלישי דפסול בתרומה^{כב} בודאי יעשה רביעי בקדש, ואין לומר דיו להיות כנידון והוה רק שלישי - דשלישי אינו צריך קרא דכ' והבשר אשר יגע וגו' ומיירי דנגע שני ומבואר דנעשה שלישי, וע"כ דמרבה רביעי, דאל"כ מיפרך ק"ו.

ואי ס"ד סובר כר"ע דיש שלישי בחולין א"כ נלמוד רביעי^{כג} ק"ו מתרומה ק"ו מטבול יום וחמישי בקדש ק"ו ממחוסר כפורים.

^{כז}ע"י בתוס'.

^{כא}אע"ג דלא כ' משקין גלי באוכל וה"ה במשקין (רש"י).

^{כב}ע"י ברש"י הלמודים.

^{כג}דנייתו מק"ו מטבול יום (רש"י).

^{כד}ע"י בתוס' דלר"ע לא בעינן ק"ו על רביעי בקדש.

ומים נמי רק אם יש רביעית [דיש ע"ז שם מקוה מה"ת] דחזי להטביל ה"י מחטין וכו' אבל בדליכא רביעית אף בקרקע טמאין^{כז}.

ר' יהודה אומר לכל

האם סבר ר' יהודה דמטמא כלים - התניא **דבכלים דיש להם אחורים ותוך כגון כרים וכסתות וכו'** נטמא תוכו נטמא גבו, אבל נטמא גבו לא נטמא תוכו, ואמר ר' יהודה דוקא דנטמא מחמת משקין [דאסור רק מדרבנן ועבדו רבנן הכירא דלא ישרפו תרומה] אבל נטמא מחמת שרץ אף תוכו טמא, ואי טומאת כלים דאורייתא מ"ש?

רב יהודה בשם שמואל - חזר ר' יהודה ומודה דאינו מטמא כלים.

רבינא - הא במשקין הבאה מידיים [דרבנן הוא], והא משרץ.

ודחינן - דא"כ יחלק בדידה דיש חילוק אם נטמא מחמת ידים או מחמת שרץ.

אבעיא להו - מכלים הוא דהדר בי' או אף באוכלים הדר בי' וסובר כר"מ?

דף י"ח

רב נחמן בר יצחק - פרה ששתה מי חטאת [דמטמא אף אדם וכלים] בשרה טמא, ולר' יהודה בטלו במעיה^{כז} [דאין שמן עליהם^{כח}], ואי סובר דאוכלים מטמא, אמאי בטל במעיה לגמרי, יטמא טומאה קלה^{כט}.

מכלל דרבנן מטמא אף טומאה חמורה, הא אמרי רק **דבשרה טמא?**

כולה ר' יהודה וחסורי מחסרה וה"ק - דבשרה טמא רק טומאה קלה דר' יהודה סובר דבטל במעיה.

רב אשי - לר' יהודה בטל לגמרי במעיה דהוה ל"י משקה סרוח.

ר' יוסי ור"ש מטמא אוכלין אבל לא כלים

רבה בר בר חנא בשם ר"ל - ר' יוסי כשיטת ר"ע אמרה דיטמא היינו יטמא, דתנן דבו ביום [דמינו ר"א בו עזרי' לנשיא] דרש ר"ע הפסוק כל אשר בתוכו יטמא דאינו אומר טמא רק **יטמא** דמטמא אחרים דשני עושה שלישי אף בחולין^{כז}.

והכא דרש ר' יוסי וכל משקה אשר ישתה וגו' דהינו יטמא, ובודאי לטמא אוכלין, דלמשקים לא כך ה"י.

רב פפא - הכונה דאין טומאה עושה כיוצא בה^{כח}.

^{כז}יומה דאמרין דשיעור משקין ברביעית היינו לטמא אחרים (רש"י, ועי' בתוס' לעיל בדף י"ד. ובראשונים והדברים ארוכים).

^{כח}אבל בפיו לא עי' בתוס'.

^{כט}ע"י בתוס' דנפסלו בהיסח הדעת.

^{כז}דאין נגיעה גדולה מזו דנגעו בעצמן (רש"י, ועי' בתוס').

^{כז}דקרא מיירי באוכלין, וסתמא כ' (רש"י, ועי' דליכא למימר דסובר דאוכל מטמא אוכל).

^{כח}דדרשינן יטמא דהוא טמא ולא כיוצא בה (רש"י, ועי' בתוס' דחולק ע"ז).

ר' יוסי בר אבין דהי' פרה חסומה דבאה מחוץ לירושלים, וממילא אף ספק אסור.

דיון בדברי ר"א ור"י

רוקין תנינא? דתנן כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין חוץ משוק העליון [דשם מתקבצין חבריהם]? צריכא - דאע"ג דאיתחזק דהי' כאן זב לא גזרו. כלים תנינא? דתנן דכל הכלים הנמצאים בירושלים דרך ירידה לבית הטבילה טמאין, ומשמע דבשאר מקומות טהורין?

ולטעמיה הא בסיפא מבואר דדרך עלי' טהורין, ומבואר דבשאר מקומות טמאין? אלא קמ"ל דרישא דוקא וסיפא ממעט גזייתא [דהינן מבואות קטנים דסמוך לדרך עלי' וירידה].

דיון בדברי רב

ולרב דאמר דמייירי במחט טמא מת א"כ אדם וכלים נמי מטמא? רב אשי - זאת אומרת דעזרה רה"ר לענין טומאה, וא"כ הוה לי' ספק טומאה ברה"ר וטהור. ומקשינן - א"כ ברה"י טמא אמאי? הא הסכין ^מדבר שאין בו דעת לשאול טהור אף ברה"י?

דף כ'

משום דהוי ספק טומאה הבאה בידי אדם, ואמר ר' יוחנן ספק טומאה הבאה בידי אדם צריכים הבעלים ^{מא} לשאול אפילו בכלי המונח ע"ג קרקע ^{מב} כדבר שיש בו דעת לשאול.

והבשר טמא

האי בשר דאיתכשר במאי ^{מב}?

אי נימא דאיתכשר בדם והא אמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן דדם קדשים אינו מכשיר דכ' על הארץ וגו'?

ואי נאמר דאיתכשר במשקי בי מטבחיא הא אמר ר' יוסי בר' חנינא דמשקי בי מטבחיא אף אין מכשירין ^{מב}? ואי דאיתכשר בחיבת קדש - הא רק לפסול גופי' מהני, אבל להיות **טמא** למנות ראשון ושני ^{מב} האם נמי מהני חיבת קדש? והאם נפשוט בעית ר"ל - אי **צריד** [קמח **יבש**] של מנחות מונין בו ראשון ושני או לא? רב יהודה בשם שמואל - דהי' פרה של זבחי שלמי והעבירה בנהר וכששחטה הי' עדיין משקה טופח עליה ^{מו}.

^מרש"י, דלמדין מסוטה דדבר הניטא צריך שיהא בו דעת לשאול עיי"ש, ועיי' בתוס'.

^{מא}וברש"י עוד פ"י דנשאלין בב"ד.

^{מב}אע"ג דאדם לא עסק בכלי כיון דעסק בטומאה טמא ברה"י (רש"י).

^{מב}דעל קררא אפ"ל כיון דנאכל בכל עיר וכל אדם בדואי נכשר עיי' מים (רש"י).

^{מד}ולא רצה לתרץ דקאי אדם - עיי' בתוס'.

^{מב}עיי' בתוס' דלפ"ז מאי מהני דמשקין בי מיטבחיא לא מכשיר.

^{מו}וא"ל דלא יפול משקה על הבשר בשעת הפשט (רש"י ועיי' בתוס' דחולקים עיי').

אבל מנלן דר"ע אינו סובר כר' יוסי?

א"ל - דלא לישתמט דליתני רביעי בתרומה וחמישי בקדש, ואתי כר"ע ^{לז}.

ומקשינן - ע"ז נסמוד?

נפק רב אשי וי"א רב כהנא ואשכח הא דתנן - **הכלי מצרף את מה שבתוכו לקודש אבל לא לתרומה, והרביעי בקדש פסול והג' בתרומה**, ואמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן - דע"פ עדותו של ר"ע נשנית משנה זו, דתנן ר"ע הוסיף הסלת והקטרת והלבונה והגחלים שאם נגע טבול יום במקצתן פסל כולם דהכלי מצרפן, ומעדות זו נשנית הלכה זו דכלי מצרפן, ומבואר במשנה זו דרביעי בקדש וג' בתרומה, אבל רביעי וחמישי לא.

ומבואר **דצירוף** הוא רק מדרבנן, דהא גחלים ולבונה טמא רק מחמת חיבת קודש דהוא מדרבנן ^{לז}.

וחולק אר' חנין דסובר דצירוף כלי הוא דאורייתא דלמד מדכ' **כף אחת עזרה זהב מלאה קטרת** דכל מה שבכף אחת.

תנן התם - **על מחט שנמצא בבשר** דהסכין והידים טהורות והבשר טמא, ואם נמצאת בפרש הכל טהור אף הבשר.

ר"ע - זכינן דאין טומאת ידים במקדש.

ומקשינן - דלכאורה זכינן נמי דאין טומאת כלים במקדש, דהא קתני דהסכין טהור ^{לז}?

רב יהודה בשם רב וי"א ר' יוסי בר' חנינא - ידים קודם גזירת כלים נשנו, ולא הי' אז גזירת כלים.

רבא - והא תרוייהו בו ביום גזרו דתנן - הספר והידים ^{לז} והטבול יום ^{לז} והאוכלין והכלים שנטמאו במשקין?

אלא - הנח בסכין דאף בחולין לא מטמא, דמכח נגע בבשר אין אוכל מטמא כלי, ואי ממחט אין כלי מטמא כלי ^{לז}.

האי מחט מאי עבידת?

דאם נימא דהי' ספק מחט - הא איתמר דנחלקו ר' אלעזר ור' יוסי בר' חנינא דלחד לא גזרו על ספק רוקין בירושלים, ולחד לא גזרו על ספק כלים בירושלים? רב יהודה בשם רב - כגון שנאבדה לו מחט של טמא מת [דהוא אב הטמאה דחרב הרי הוא כחלל] והכירה בבשר.

^{לז}ועיי' דסובר דלא אמרין ק"ו זה משום פירכא דדור אחרון, וסובר דעושה שלישי אף בחולין, ורביעי בקדש מפקא מובשר אשר יגע וגו', (רש"י, ועיי' דאם משקה אינו מטמא אחרים א"כ לא משכחת רביעי רק מדרבנן, ור' יוסי דאית לי' שלישי בקדש סבר דטומאה עושה כיוצא בה בקדש עיי"ש, ועיי' בתוס' דחולקים עיי').

^{לז}דמה דלמדין מוהבשר הוא רק אסמכתא (רש"י, ועיי' בתוס' דחולקים עיי' דהוא מדאורייתא).

^{לז}עיי' בתוס'.

^{לז}עיי' בתוס' דלכאורה ידים שלמה גזר.

^{לז}במס' שבת מסקינן דסמי טבול יום (רש"י).

^{לז}דלא גזרו חכמים על כלים רק אם נגע במשקין טמאין (רש"י). ומייירי דליכא משקין, והמחט הי' ראשון (תוס').

ר' אלעזר רמי תרומה אתרומה - מי סובר ר' יהושע דרק
גרמא מותר הא כשנשברה חבית בגת העליונה ואינו
יכול להציל רביעית משקה בטהרה מותר לטמאות אף
ביד?

ומשני - שאני התם דאיכא הפסד חולין.
רבא - הא במתניתין נמי איכא הפסד עצים, וראמר ר'
יוסי דאינו מותר?

אביי - רק להפסד מרובה חששו, וראי' דתניא דבחבית
של **שמן** דנשברה סובר ר' יהושע דאך תטמא ביד רק
ירד מאליו, וע"כ דאינו נפסד לגמרי דראוי לכהן
להדליק.

ואע"ג דין נמי ראוי לזילוף², וזילוף מילתא דאמר
שמואל דשותין מחוג בסלע, ומזלפין מלוג בשנים?
מייירי בין חדש, ואע"ג דראוי ליישנו, חיישינן לתקלה,
משא"כ שמן רמי בכלי מאוס, ובין כיון דבעי לזילוף
אינו רמי לי בכלי מאוס.

דף כ"א

ונחלקו בתקלה - דבחבית של יין תרומה שנטמאת
לב"ש תשפך חבל, ולב"י תיעשה זילוף, ולר' ישמעאל
בר' יוסי - בחדש תישפך חבל דבזמן רב יכשל, אבל בשין
לא חיישינן, וא"ל - אין הכרעה שלישי מכרעת [כיון
דאינו מכריע רק הוא דעת עצמו³].

ר' יוסי בר' חנינא - **אם נפלה למאה חולין** כיון דעולין
במאה ואי אף ר' יהושע מודה דאל תטמא ביד.
וכן איתא בברייתא - דאם יש תחתיה מאה חולין אך ר'
אליעזר מודה דירד ואל תטמא ביד.
ומקשינן - הא מודה ר' יהושע לר"א מבעי ליי?
רבא - איפוך.

רב הונא בר' דרב יהושע - הכא עסקינן בכלי דתוכו
טהור וגבו טמא, ומודה ר"א לר' יהושע ביכול להציל
רביעית בטהרה דיציל בזה, ולא חייש דילמא נגע גבו
בתרומה.

הדרן עלך אור ל"ד

אם נמצאת בפרש הכל טהור

אמאי לא מטמא פרש [דיש משקה עליה] הבשר?
רב אדא בר אהבה בפרש עבה.
רב אשי - אף בפרש רכה דהוה משקה סרוח.

תני תנא לפני רב ששת - שרץ מטמא המשקין, ומשקין
כלי, וכלי אוכלין והאוכלין משקין, ולמדנו ג' טומאות
בשרץ [וסובר עכשיו דמשקין מטמא כלי¹⁰]?
ולכאורה הא ד' הן -? אלא טול משקין הראשונה
ותתחיל דשרץ מטמא כלי.

ואין לומר דיטול משקין אחרונה, דלמעשה לא אשכחן
תנא דסובר דמשקין מטמא כלי, דאף ר' יהודה חזר בו.
וסימנך - **נזייתא** [דקודם כלי ואח"כ אוכל ואח"כ
משקה].

תנן התם - **שרץ שנמצא בתנור הפת שבתוכו שני**, מפני
שהתנור תחילה.

רב אדא בר אהבה לרבא - אמאי לא אמרינן דתנור מלי
טומאה¹¹ והפת הוי ראשון?
א"ל - לא ס"ד דתניא דכלים [שטף] אין נטמאין מאויר
כלי חרס דכ' כל אשר בתוכו יטמא **מכל האוכל** וגו' דרק
אוכל מטמא ולא כלים¹², ואם אמרינן דהוה כמלא
אויר אף הכלים ה' נטמאין.

דיון בשיטת ר' יהושע בתרומה

רב חסדא רמי פיתחא אפיתחא - האם אמר ר' יהושע
דשורפין תלוי עם טמאה, הא אמר ר' יוסי דאין הנידון
דומה לראי' דרבותינו העידו רק בהז טמט וזה טמא, או
פסול וטמא, אבל תלוי עם טהורה לא, דשמא יבוא
אליהו ויטהרם, ומבואר דלר' יוסי ליכא מאן דמותיר?
ומשני - דמשנתינו הוא אליבא דר"ש בדעת ר' יהושע
דתניא - ד"ד שחל בשבת מבערין הכל מלפני השבת אף
תרומות טהורות וטמאות ביחד לר"מ, ולר"י טהורה
בפני' וכן תלוי בפני', ולר' שמעון אף ר"א ור' יהושע
לא נחלקו דתלוי וטהורה שורפין ביחד, וכמו"כ
דטהורה וטמאי אין שורפין, ונחלקו בתלוי וטמאה.
ואע"ג דמתניתין הוא אליבא דר' יוסי - ה"ק אפילו ר"ש
דמיקל אליבא דר"י הוא רק בתלוי וטהורה.

ר' יוסי בר חנינא רמי תרומה אפסחי - האם אמר ר'
יהושע דשורפין תלוי וטמאה כאחת, הא סובר דאם יש
ספק בתרומה מותר להניחה במקום גלוי, ומשמע דרק
לגרום מותר ולא בידים?
ומשני - הא ר' יוסי אליבא דר' יהושע דאסור בידים,
ומשנתינו אליבא דר"ש בדעת ר' יהושע.

²אע"ג דצריך לשרוף עי בתוסי.

³דב"ש ובי"ה לא דנו בכלל משום תקלה (רש"י) ועי' בראשונים במאי נחלקו,
ועי' בתוסי' בב"ק קט"ז. ועי' בתוסי' כאן.

¹⁰ועי' ברש"י בארוכה.

¹¹כיון דאזכיר כלי חרס מטמא (רש"י).

¹²ומהכא נמי למידן דאי כלי ראשון מטמא כלי (רש"י עיי"ש).

בעזהשי"ת תמצית מן הסוגי' דר' חנינא סגן הכהנים, פסחים י"ד - כ"א

דרגות הטומאה

- (א) בחולין, ראשון עושה שני לכו"ע, ולר' עקיבא גם שני עושה שלישי^א, אמנם לר' יוסי ולרבנן אין שני עושה שלישי בחולין וכן פסקינו,
(ב) בתרומה, לכו"ע שני עושה שלישי^ב, אבל אין שלישי עושה רביעי,
(ג) בקודש, לכו"ע שלישי עושה רביעי^ג, וכ"ש שנעשה שלישי^ד,

טומאת אוכלין

- (א) לטמא אוכל, אין אוכל מטמא אוכל מדאורייתא^ה (אבל מדרבנן מטמא) ובקדשים לאביי ולרב אדא משמיי דרבא מטמא, ולרבינא משמיי דרבא אינו מטמא, ולאביי אף בתרומה אוכל מטמא אוכל,
(ב) לטמא משקה, אוכל מטמא משקה מדאורייתא^ו,
(ג) לטמא כלי, אין אוכל מטמא כלי לא מדאורייתא^ז ולא מדרבנן^ח,

טומאת משקין

- (א) קבלת טומאה, לשיטת רב אין משקה מקבל טומאה כלל מדאורייתא^ט, וכן היא שיטת ר' אלעזר דאמר אין טומאה למשקין כל עיקר^י, ורבנן גזרו טומאה עליה (ולכן במקדש דלא גזרו שבות אינה מקב"ט) אבל לשמואל וכן לשאר כל התנאים ואמוראים משקה מקבל טומאה מה"ת (ורק לטמא אחרים מדרבנן כדלקמן)

^א דרד"ש יטמא יטמא דמשקין שנממא ע"י הכלי שנממא בשרץ מנמא את האוכלין,
^ב לר' יוסי ילפינן ליה מטבול יום בק"ו (שמותר בחולין ופוסל התרומה כל שכן שני שאסור בחולין שפוסל תרומה) ולר"ע ילפינן ליה מיטמא יטמא הנ"ל דשני עושה שלישי הן בחולין והן בתרומה,
^ג לר' יוסי ילפינן ליה ממחוסר כפורים בק"ו (דמטמא קודש ואינו מטמא תרומה כ"ש שלישי שפוסל בתרומה דמטמא קודש) ולר"ע ילפינן ליה מהקרא "והבשר אשר יגע בכל טמא" דמשמע שנממא אפי' משלישי, אמנם לר"ע הקודש נעשה רביעי "מדאורייתא" דס"ל דמשקה מטמא אוכלין מדאורייתא א"כ משכחת לן טומאה דאורייתא עד רביעי, אבל לר' יוסי ולר' מאיר ולשאר התנאים דסוברין דטומאת משקין אינו רק מדרבנן לא משכחת לן טומאה רביעי אלא מדרבנן,
^ד בזה לכו"ע ילפינן מן הפסוק הנ"ל והבשר אשר יגע אפי' לר' יוסי דאם ילפינן ליה מק"ו הנ"ל הול"ל דיו אבל השתא דילפינן מן הקרא הרי נשאר הק"ו רק על רביעי בקודש והיכא דמיפרך ק"ו לא אמרינן דיו,
^ה ב' ילפות' בזה, חדא דכתיב ב' פעמים יטמא באוכלין ובמשקין ואם אוכל מטמא אוכל ומשקה מטמא משקה הו"ל לערבינהו וליכתבו ביחד ועכצ"ל דאוכלין מטמא משקין דוקא ומשקין מטמא אוכלין דוקא אבל אינו מטמא כיוצא בו, ועוד ילפינן מן הפסוק "וכי יותן מים על זרע" וכו' טמא הוא וכו', ודרש' טמא הוא ואין עושה כיו"ב וצריכי שניהם אחד על משקין שנממא בשרץ והשנית על משקין שנממא מחמת ידיהם דטומאה קלה היא ואעפ"כ אינו עושה כיו"ב ואע"פ דהשתא יש ללמוד זה מזה בק"ו מ"מ מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא,
^ו וכן היא שיטת ר' יוסי ושאר כל התנאים דסוברין דאין משקין מטמא אוכלין מדאורייתא וא"כ היכא משכחת לן שלישי בקודש ועכצ"ל דסוברין אוכל מטמא אוכל בקדשים (רש"י י"ט)
^ז לא מיבעי' לר"ע דרד"ש יטמא יטמא א"כ אוכל מטמא משקה מה"ת, אלא אפי' לשאר כל התנאים דלא דרשי כן, ילפינן ליה מן הפסוק וכי יותן מים על זרע וכו' דילפינן מטמא הוא ואין טומאתו כיו"ב, משמע דדוקא כיו"ב אינו מטמא אבל מטמא משקין,
^ח דילפינן ליה מק"ו ממשקין דמה משקין שמתמא אוכלין אינו מטמא כלי (כדילפינן לקמן) כ"ש אוכלין דאינו מטמא אוכלין כ"ש דאינו מטמא כלי והא דאוכלין מטמא משקין לאו משום חומרא רק משום משקין עלולין לקב"ט,
^ט דגזירת י"ח דבר לא היתה רק על משקה שמתמא כלי אמו משקין דוב דכיון דמשקין עלולין לקבל טומאה דא"צ הכשר גזרו עליו אבל באוכלין לא גזרו דמטמא כלי
^י והא דכתיב וכל משקה אשר ישתה קאי על "הכשר טומאה" שיעלה על האוכל, וצריכא ב' פסוקים חדא על מים תלושין ושנית על מחוברין,
^{יא} והא דמבואר בברייתא דכן א"ר אלעזר כדבריו (של ר"מ דסובר דמק"ט) קשיא,

(ב) **לטמא אוכלין ומשקין**, לרוב התנאים ואמוראים אין משקה מטמא אוכל (או משקה) מדאורייתא רק מדרבנן², (כן סובר ר' מאיר, ולמסקנה גם ר' יוסי³, ואפשר גם ר' יהודה סובר כן⁴, וכן סובר שמואל שחולק על רב בעדות דר' יוסי בן יעזר) אבל ר' שמעון סובר דמשקה מטמא אוכל מדאורייתא וכן היא שיטת ר' עקיבא דדריש יטמא יטמא,

(ג) **לטמא כלי**, אין משקה מטמא כלי מדאורייתא⁵, אבל מדרבנן נטמא הכלי ממשקין אפי' אם המשקין אינו אב הטומאה⁶, ולכן עשו היכרא דלא ישרף עליו קדשים דרך אם נטמא תוכו נטמא ולא בנטמא גבו

טומאת כלים

אין כלי נטמא אלא מאב הטומאה, ומדרבנן נטמא הכלי גם ממשקה כנ"ל, וכלי מטמא אוכלין ומשקין אבל אין הכלי מטמא כלי⁷,

טומאת אדם

אין אדם נטמא אלא מאב הטומאה (כגון שרץ, טמא מת, זב אפי' מרוקו, מי חטאת) אבל אינו נטמא מראשון אפי' מדרבנן, אבל הידים גזרו חז"ל דנטמא גם מראשון ושני, ואין טומאת ידים במקדש,

כלי מצרף

אע"פ דאין רביעי עושה חמישי בקודש מ"מ אם הרבה אוכלין בכלי אחד הכלי מצרפן להיות כאחד ואם נגע באחד מהן נטמא הכל, לר' יוחנן כלי מצרף מדרבנן בעלמא, ולר' חנין מדאורייתא,

משקין בבית המקדש

(א) **קבלת טומאה**, שיטת רב דמשקין במקדש אינו מקבל טומאה כלל (דס"ל דמשקין מקבל"ט מדרבנן ולא גזרו במקדש) ושמואל סובר דמקב"ט אלא שאינו מטמא אחרים (דס"ל דמשקין מקבל"ט מדאורייתא ולכן גם במקדש מקבל"ט, ורק לטמא אחרים הוא מדרבנן ולא גזרו במקדש)

(ב) **לטמא אוכלין**, למ"ד דמשקה מטמא אוכל מדאורייתא⁸, ה"ה במקדש משקין מטמא אוכלין⁹, ולמ"ד שהוא דרבנן אז העיד ר' יוסי בן יעזר דבמקדש טהורה דלא גזרו במקדש¹⁰, ויש חולקין על ר' יוסי בן יעזר (הברייתות דציץ מרצה) וסוברין דגזרו גם במקדש,

² דלא דרשינן יטמא יטמא כר"ע, אבל מקבל טומאה על עצמו ילפינן מהא דכת' וכל משקה אשר ישתה וכו'.

³ דכיון דיליף ר' יוסי רביעי בקודש ושלישי בתרומה מק"ו מטבול יום ומחוסר כפורים כנ"ל, א"כ אם יליף ג"כ יטמא יטמא דשני עושה שלישי בחולין הול"ל דקודש הולך עד חמישי ותרומה עד רביעי מק"ו הנ"ל מחולין, ועכצ"ל דלית ליה הדרש יטמא יטמא וא"כ אין משקין מטמא אוכל מה"ת,

⁴ דחזר מדרבנן במה שאמר דמשקה מטמא כלי מה"ת וכיון שחזר מזה י"ל דחזר מכל דבריו,

⁵ להו"א בגמ' ר' יהודה סובר דמטמא מדאורייתא וכן לתנא תני קמא דר' ששת סובר דמשקה מיטמא כלי מה"ת, דדרשי "בכל כלי יטמא" אבל למסקנת הגמ' ר' יהודה חזר בו וכן התנא בר' ששת גז משקין, והטעם בזה דילפינן ק"ו מכלי מה כלי אינו מטמא כלי כ"ש משקה שנטמא ע"י הכלי דאינו מטמא כלי, והמשקין שנטמא בשרץ כיון דלא כתיב' בהדיא בקרא אלא ילפינן ממשקין שנטמא מכלי אמרינן דיו לבא מן הדין,

⁶ דגזרו בי"ח דבר אטו משקין דוב,

⁷ והיינו בכלי שנטמא בשרץ אבל אם נטמא הכלי מן המת (כלי מתכות וכדו') והכלי אב הטומאה פשוט דמטמא כלי לעשותו ראשון,

⁸ היינו לר' שמעון, ולפי"ז צ"ל דמה שהעיד ר' יוסי בן יעזר דבמקדש המשקין טהורין קאי על מים רביעית בקרקע דיש לו דין מקוה ואז אינו מקב"ט כלל,

⁹ כן מסיק הגמ' נגד רב פפא דאמר דאפי' למ"ד דטומאת משקין דאורייתא מ"מ במקדש טהורה דהלכתא גמירי ליה, דזה אינו דרך אם טומאת משקין דרבנן לא גזרו במקדש,

¹⁰ והיינו אם נטמא מבפנים במקדש אבל אם נטמא מבחוץ והכניסו במקדש וודאי טמאה, וכן אם נטמא בפנים והוציאו לחוץ אינו טמאה,

(ג) **מטבחיא ומדבחיא**, שיטת רב דרק משקין בבית מטבחיא אינו מקב"ט כלל, אבל משקין בבית מדבחיא מקב"ט ומטמא אחרים, שיטת שמואל דמדבחיא מקב"ט ומטמא^{כא}, ומטבחיא מקב"ט ואינו מטמא אחרים, שיטת לוי דמשקין בית מדבחיא מקב"ט ואינו מטמא אחרים^{כב},

לשרוף טהורה עם הטמאה

- (א) **שלישי עם ראשון**, מותר לשרוף בשר קודש שלישי ביחד עם בשר ראשון אף שמוסיף עליו טומאה חמורה משלישי לשני דזה טמא וזה טמא^{כג}, וכן שמן תרומה שלישי (שנטמא ע"י טבול יום) מותר להדליקו בנר אב הטומאה^{כד}, ואף שמוסיף עליו טומאה חמורה משלישי לראשון, וכן אם הנר ראשון לטומאה מותר להדליק בו השמן ואע"פ דזה פסול וזה טמא והרי מוסיף עליו טומאה חמורה,
- (ב) **בשעה שישית**, לשרוף תרומה טהורה ביחד עם תרומה טמאה בשעה שישית^{כה}, לר' מאיר מותר^{כו}, ול' יוסי אסור^{כז},
- (ג) **במקם הפסד**, היכא דאיכא הפסד מרובה כגון חבית תרומה שנשברה והיין יורדת לחולין טמאים לר' אליעזר אסור להציל בכלים טמאים ולר' יהושע מותר, ובהפסד מועט (כגון הפסד עצים או שמן שראוי להדלקה) לכו"ע אסור, וכן אם יש בחולין מאה כנגד התרומה ג"כ לכו"ע אסור, ואם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה לכו"ע יציל,
- (ד) **ע"י גרמא**, ליטמא תרומה ע"י גרמא בעלמא לר' אליעזר אסור ולר' יהושע מותר,
- (ה) **תרומה תלויה**, לשרוף תרומה טמאה ביחד עם תרומה תלויה (ספק טומאה) לר' יוסי אסור בכל אופן אפי' לר' יהושע^{כח}, ולר' שמעון נחלקו בזה ר"א ור"י ולר' יהושע מותר, אבל לשרוף תרומה טהורה ביחד עם תרומה תלויה לכו"ע מותר,

הכשר טומאה

- (ו) **מים**, מכשיר לקבל טומאה הן מים תלושין והן מים מחוברין^{כט}, אבל **דם התמצית**, אינו מכשיר^ל, וכן **דם בבית המקדש**^{לא} וכן **משקין בית מטבחיא** אינו מכשיר למסקנת הגמ'^{לב},

^{כא} כן דייק הגמ' מדקאמר בבדיקת חגי הכהנים דלא אישתבש כהני ואמרו דחמישי אינו נטמא ואם ס"ל דמשקין בבית מדבחיא ג"כ אינו מטמא אחרים א"כ אפי' שני ושלישי אינו נטמא ועכצ"ל דס"ל כרב דמשקין בבית מדבחיא מטמא וא"כ דוקא חמישי לא נטמא,

^{כב} ע"כ ס"ל בזה כשמואל דמקב"ט ואינו מטמא אחרים דאם ס"ל כרב דמשקין אינו מקב"ט כלל א"כ איך נטמא הלחם וגו' ויין ושמן בחגי הנביא הא משקין במקדש אפי' בבית מדבחיא אינו מקב"ט כלל ועכצ"ל דס"ל כשמואל דמקב"ט על עצמו ורק אינו מטמא אחרים ומפרש כוונת הקרא דכל אחד ואחד באפי' נפשיה נגע בשרין,

^{כג} כן העיר ר' חנינא סגן הכהנים, והנה לריש לקיש ולר' נחמן משמי' דרבה מיירי כאן בשניהם דאורייתא ולכן כיון דממילא טמא מדאורייתא מותר להוסיף עליו טומאה חמורה דזה טמא וזה טמא, אבל לר' יוחנן מיירי כאן דבשר ראשון מדאורייתא אבל הבשר שלישי טמאה רק מדרבנן כגון הבשר נטמא מכלי שנטמא ממשקין, או למסקנת הגמ' שנטמא ממשקין ור"מ לשיטתיה דטומאת משקין ליטמא אוכלין אינו אלא מדרבנן, ואפ"ה מותר להוסיף עליו טומאה מדרבנן על טומאה דאורייתא,

^{כד} משכחת לן בנר מתכות דנגע בשרין דחרב ה"ה כחלל ונעשה הכלי כדבר שנטמא ממנו,

^{כה} לר' יוחנן דלהלן דוקא בשעה שישית דעכ"פ מדרבנן אסורה, אבל קודם לכן דמדרבנן ג"כ מותר אסור לכו"ע ליטמא התרומה טהורה, אבל לריש לקיש דילפינן מר' יהושע הרי התיר ר' יהושע ליטמא תרומה טהורה גמורה וא"כ אפי' קודם לכן מותר לר"מ, וכן אחר שעה שישית אמר ר' יוחנן דאז כיון דאסורה מדאורייתא לכו"ע מותר לשרופן ביחד, ולא כן שיטת ריש לקיש,

^{כו} לריש לקיש יליף כן מדברי ר' יהושע דסובר דמותר ליטמא תרומה בידים כדי שלא יזוב תוך הבור לחולין טמאים, ולר' יוחנן יליף כן מדברי ר' חנינא סגן הכהנים דהתיר לשרוף בשר קודש שלישי עם הראשון ואוקי המתני' בדרבנן דר"מ לשיטתיה דטומאת משקין ליטמא אוכל אינו רק מדרבנן וא"כ מותר להוסיף מטומאה דרבנן לטומאה דאורייתא, ה"ה בער"פ בשעה שישית דמדרבנן צריך לשרפו מותר לעשותו דאורייתא,

^{כז} דאינו ראיא מדברי ר' יהושע דשאני התם דמשום הפסד חולין הקילו משא"כ הכא משום הפסד עצים הפסד מועט היא, וכ"ש בדברי ר' יהושע שאמר בחבית שנולד עליו ספק טומאה דיניחנה במקום התורפה דאינו ראיא דשאני התם דגרם בעלמא היא, ומר' חנינא סגן הכהנים אינו ראיא דשאני התם דזה טמא וזה טמא מדאורייתא, ואפי' לר' יוחנן דמיירי בטומאה דרבנן ר' יוסי לשיטתיה (בשיטת ר"ע רביה) דטומאת משקין ליטמא אוכלין מדאורייתא א"כ ע"כ הבשר שלישי טמאה מדאורייתא וא"כ זה טמא וזה טמא ואינו ראיא,

^{כח} ולפי ר' יוסי ר' יהושע לא התיר רק במקום הפסד מרובה או ע"י גרמא בעלמא אבל בידים לא,

בְּדִיקַת חֲגֵי הַנֶּבִיא הַכֹּהֲנִים

שאלה א: לרב דאישתבש כהני מיירי דנגע שרץ בלחם ולחם בנזיד ונזיד ביין וביין בשמן והוי רביעי בקודש וענו הכהנים דלא נטמא ונמצא דאישתבש, ולשמואל דלא אישתבש מיירי דנגע שרץ בדבר אחר ואותה דבר נגע בלחם וכו' ונמצא השמן היא חמישי בקודש ושפיר אמרו דלא נטמא^כ,

שאלה ב: לרב ב' אופנים בגמ' א) דטמא מת נגע בלחם וכו' ונמצא דשמן רביעי בקודש וענו הכהנים דטמא, דבקיאת כהני בטמא מת ולא בקיאת בטומאת שרץ, ב) דמת עצמו נגע בלחם^{כז} וכו', ונמצא השמן היא שלישי בקודש ולכן לא אישתבשו, ולשמואל מיירי בטמא מת שנגע תיכף בלחם וכו' ונמצא דהשמן רביעי בקודש ולכן לא אישתבשו,

מִחַט שְׁנֵמִצָא בְּבֶשֶׂר

א) בספק אם נטמא המחט, הכל טהור אפי' הבשר דספק כלים בירושלים טהור, (חוץ אם נמצא הכלי במקוה דרך ירידה למקוה או על הגזייתא דיש לו חזקת טומאה)

ב) אם וודאי נטמא המחט, שנטמא מטמא מת (ואז המחט נעשה אב הטומאה דחרב ה"ה כחלל) אז הבשר טמא^{כח}, אבל הסכין והידים טהור, דספק אם נגע בהן דעזרה רה"ר היא וספק טומאה ברה"ר טהור^{כט}

^{כט} דכת' וכל אוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים ועוד כתיב וכל משקה אשר ישתה דלרב קאי פסוק זה על הכשר טומאה,

^ל דכתיב כי הדם הוא הנפש דם שנפש תלוי בו מיקרי דם יצא דם התמצית דאין הנפש תלוי בו,

^{לא} דכתיב על הארץ תשפכנו כמים דם נשפך כמים מכשיר יצא דם הקרבנות דאינו נשפך כמים אינו מכשיר,

^{לב} הגם דבגמ' דף ט"ז אוקמי מימרא זו על דם, מ"מ בדף כ' אוקמינן ליה על סתם משקה ועיי"ש בתוס' ד"ה לא דיין וכו'

^{לג} וע"כ ס"ל שמואל כשיטת רב לעיל דרק משקין בבית מטבחים אינו מטמא, דאם גם המשקין בבית מדבחים אינו מטמא ל"ל חמישי אפי' שלישי ורביעי אינו נטמא, ועכצ"ל דס"ל כרב דמשקין בבית מדבחים מטמא,

^{לד} ואע"פ דאין אוכלין נטמא מן המת להיות אב הטומאה כבר מבואר בתוס' י"ז ע"א, דאוכלין לא נעשה אב הטומאה ליטמא אדם וכלים אבל נעשה אב הטומאה ליטמא אוכלין ומשקין לראשון,

^{לה} ומיירי שהעביר הפרה בנהר קודם השחיטה ובשעת הפשטת העור עדיין משקה טופח ואז עלה הכשר על הבשר, דאל"כ לא נמצא הכשר דהדם במקדש אינו מכשיר דאינו נשפך כמים וסתם משקה בבית מטבחים ג"כ אינו מכשיר וחיבת הקודש ג"כ אינו מכשיר רק לקבל טומאת עצמו אבל ליטמא אחרים אינו ברור

^{לו} ואם וודאי נגע המחט בסכין וידים אז אם המחט היא ראשון לטומאה ג"כ טהורין, דהסכין לא נטמא מן המחט דאין כלי מטמא כלי, והידים דגזרו חז"ל דנטמא מן הראשון מ"מ אין טומאת ידים במקדש,